Ч. 227 Второк 10 (22) жовтня 1895. Рік V.

Виходить у Львові що-дня (крім недїль і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостввах на провінциї:
на цїлий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цїлий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Події в Загребі.

До Polit. Corresp. пишуть з Будапешту: Події, які зайшли в Загребі в часї побуту Є. В. Цїсаря, викликали в угорскій столици внаслїдок пересадних справоздань кореспондентів будапештеньских вражіня, що не стоїть в правдивім відношеню з дїйстним станом річи. Спалене ексцедентами угорскої хоругви єсть без сумнїву жалю достойним промахом запалених голов універсткої молодежи і виновників досягне певне заслужена кара. Цїлу річ, по віддаю ексцедентів властивим судам, буде можна уважати за полагоджену, а було би не на місци і несправедливо коли би ми хотїли з учинків, яких допустила ся нерозважна і похопна до ексцесів академічна молодїж, виводити внесеня о дїйстнім настрою загребского населеня. Противно она сердечно і з цїлою симпатією витала угорских гостий і докладала всяких старань, щоби приготовити Монархови як найбільше одушевлене принятє. Се факт, що як Є. В. Цїсар так і угорский президент міністрів дізнали ся аж перед самим виїздом о уличних сценах, які лучили ся в віддалених сторонах міста.

Ті сцени не дають цїлком права до внесеня, немов би в Загребі панував ворожий для Мадярів дух. Противно всї розважні і умірені елементи в столици Хорватиї мають то сильне пересьвідчене, що теперішні правительства увзгляднюють в найширших розмірах автономію Хорватиї. Передусім бан ґр. Кін-Гедерварі умів витворити стан річий, котрий заряджує о скілько можна вибухам ненависти, яка від давна істнує поміж обома неприязними собі народами: Хорватами і Сербами. Як Серби так і Хорвати признають охотно повагу теперішного правительства, котре придержуючи ся принципу строгої безсторонности, старає ся привернути добрі відносини між обома спорячими народами. Ту тяжку задачу надїє ся правительство перевести з успішним результатом для обох сторін. Отже цїлком безосновне припущене, немов би теперішне угорске правительство наміряло щонебудь змінити в дотеперішнім напрямі своєї полїтики заінавґурованої супротив Хорватиї.

З кількох сторін зазначують, що послїдні демонстрациї були без сумнїву сторонниками скрайної партиї Старчевича умисно в тій цїли старанно приготовлені, щоби захитати становище бана і зложити доказ, що ще далеко до національного помиреня і нормальних відносин в Хорватиї. В манїфестациях був плян з гори обдуманий. Як звістно, зачало ся від розрухів перед сербскою церквою, на котрій вивішено сербску хоругов червоно-синьо-білу. Народний спір між Сербами і Хорватами має безперечно глубші причини, передовсїм в різници віроісповідань. Серби належать до православної церкви, Хорвати до католицкої. За правительства ґр. Кіна сторонництво сербске стануло рішучо по стороні бана, підпирало єго полїтику без застережень і найльояльнїйше держало ся унії з Угорщиною, між тим як значна часть Хорватів станула супротив бана і унії на опозицийнім становищи.

Одначе що послїдна демонстрация не була висливом настрою населеня, але виходила з підступної полїтичної провокациї, доказує обставина, що сербска хоругов повівала вже нераз на вежи сербскої церкви, а не викликала нїколи чинних протестів зі сторони хорватского населеня. По заявленю ненависти до Сербів, виновники демонстрациї рішили зазначити свою ненависть до Мадярів і в тій цїли кількох хорватских студентів наміряло усунути хорватску хоругов триумфального луку, а в дальшім ходї манїфестациї товпа студентів хорватских спалила перед памятником Єлячича угорску хоругов серед окликів: „Проч з угорскими і сербскими прапорами!“

Як звістно взяли ся власти строго до ексцедентів і видали відповідні зарядженя. Передвечера пополудни зібрали ся студенти на нараду, як поступити супротив розпоряджень власти, котра слїдить виновників спалена угорскої хоругви. Рішено, щоби ті, що брали в тім участь віддали ся самі в руки судови. В наслїдок того около 100 учеників університету зголосило ся в полїциї; значну часть з них зараз увязнено.

Яко на провідника демонстрациї вказують на правника Стефана Радича, котрий минувшого року був засуджений за обиду бона на три місяці вязниці і на видалене з університету. Пізнїйше ходив на університет в Празї, звідки видалено єго за панславістичні аґітациї.

Горожани Загреба мають скликати віче, на котрім має ухвалити ся заявлене, що населене столиці хорватскої не солїдаризує ся з демонстрациями перед памятником Єлячича.

Оногди відбули ся збори слухателів будапештеньского університету і полїтехніки, щоби обговорити демонстрациї против угорскої хоругви в Загребі. Збори ухвалили резолюцию, висказуючу найглубше обурене і погорду та зриваючу на будуще всякі зносини з хорватскими студентами. Дальше називає резолюция поступок студентів хорватских нечестним і негідним молодежи лицарского народа.

---

1)

З ЧАСУ КОМЕТИ.

(Повістка з моравского села. — З ческого — А. Г. Сокола).

I.

Мила та країна на Мораві.

Кілька невисоких горбків, покритих темним, смерековим лісом і молодником, тут і там яснозеленим виноградом обсїяних; між ними розкішна долина повна богатства природи, висаджена густо овочевими деревами, прикрашена цвитучими загородами і гарними домиками, коло котрих пишали ся маленькі огородцї, де пильна рука господині плекає різну зеленину.

Маленький потічок вє ся попри запорошену дорогу і несе в тіни верб і вільх свої филї зеленою долиною та ярами до недалекого рыбника, котрого ясне зеркало яснїє срібним блеском і вже здалека звертає на себе увагу.

В цвитучій долинї по обох сторонах лагідного потока розложило ся село Пословичі. Вісімдесять гарних, показних, по більшій части дахівками критих домів, а з вікон кождого з них виглядає спокійно на сьвіт заможність і чистота тутешних мешканців. Посеред обширної площі, против гарного майдану, котрий окружає школа і кілька більших сїльских будинків, стоїть на маленькім горбку в тіни старих, розлогих лип хороший, часто побілений костелик та дивить ся поважно на тихе сїльце, котре що день на перший голос єго дзвона спішить до него, щоби потїшити душу. І то сїльце славне в цїлій околици з побожности своїх мешканців — слово Боже находить тут все множество вірно-преданих слухателів, та дїйстно такого, що не уважав би на служби Божі, або висьмівав ся з заповідий церковних і слів душпастиря, не найшов би був давнїйше в Пословичах. Нинї-ж — мій Боже, де вже не запустило кореня зле невірство! — найдеш і тут сего або того мудрагеля, котрий на чуда і приписи старого чи нового завіта не глядить з повним довірием, а о пеклї, богомільстві і рожанцях не хоче богато і говорити....

А десять мінут дороги від Пословичь, на горбку, котрий уважає ся за найвисший вершок в околици, стоїть друге сїльце, маленьке, бідненьке, немов опущене. Одинокий більший будинок, видний і критий ґонтом — а всьо проче, яких двайцять домиків, то марне, крите тертицями, з низькими дверми, з малими і тут там ще позаліплюваними папером віконцями. Напів розвалена, обідрана, довгі лїта небілена капличка чи радше дзвіниця з дахом подіравленим приглядає собі в мутній воді струги, та глядить якось сумно на бідне сїльце, котре знов — як здаеть ся — й собі не радо розглядає ся по тих кількох кусниках поля, що сушили ся в палючих промінях сонця, а котрі немов з милосердия живили скромно убоге село, між тим як там в тій долинї, в богатства Пословичах. — —

Але! що тут пусте казати!

Велика була злість, завість і ворожда, з якою мала Мезирка зі свого горбка дивила ся в долину на щасливі, богаті Пословичі. „Боже прости менї тяжкі перегрішеня! повтаряв собі перший лїпший господар з Мезирки двайцять разів на десять мінут, коли в недїлю і в сьвята в красім сьвятичнім одїню ішов зі свого горбка на службу Божу до пословицкої церкви, до котрої Мезирка прилучена та коли в тій дорозї бачило єго око розлогі, урожайні поля, розкішні луги, гарні загороди, винницї, ліси і сади, а серце мимохіть горіло рішною завистию вздохаючи: „Чому-ж то всьо їм, їм, тим гордим Пословицким, а чому не нам!“ А до того вздоху прилучило ся нераз і проклятє, коли межирский селянин мусів дивити ся на множество возів, котрі в Пословичах возять на торг дерево, набіл і т. ин., що в значній мірі наповнює кишенї пословицких селян, котрі при печенях, при пиві і винї можуть по кілька днів на тиждень пересиджувати, між тим як бідаї мешканцї Мезирки сьміють собі позволити ледве раз на рік, в яке велике сьвято, на добру печеню і на склянку вина!

Так, велика між ними була завість! Одначе час дуже добрий лїкар і довголїтною підмогою довів Мезирку до того, що нинї вже їй не розливає ся жовч на вид богатства пословицких селян. А дух часу з своїм поступом і

З Будапешту доносять: Опозицийні сторонництва лагодять ся до енерґічного виступленя з причини загребских забурень. Завтра має відбути ся спільна конференция сторонництв. Двох послів їде лично до Загреба, щоби засягнути точних інформаций о ході забурень.

Часопись Pester Lloyd радить горячо Мадярам, щоби они поминули ті забуреня мовчки.

З американьскої Руси.

Посьвящене церкви в Пітсбурзї так описує шамокиньска „Свобода": Величаву церков, котрої зображене після фотоґрафії подає згадана „Свобода", збудовано заходами о. Амврозия Поляньского, котрого дволітний побут в Пітсбурзї можна схарактеризувати словами „він будував церков". Посьвящене відбуло ся в недїлю д. 22 вересня с. р. В суботу д. 21 вересня відбув ся вечерок декляматорско-музикальний і театральна вистава аматорска заходами о. Т. Обушкевича з Оліфанту. В недїлю рано около 10 години вібрались рускі братства з бандами і уставились в порядку коло церкви. Відтак маршалки на конях (було їх чотирох), за ними банда, дальше братства зі своїми прапорами, рушили всї на дворець, щоби повитати сторонні братства, котрі по приїздили навіть з далеких сторін. Коли получились разом всї братства і рушили походом з двірця до церкви, являв ся вид справдї величавий. Маршалки на конях, сотки народу з відзнаками, кілька банд, що без упину на переміну приґравали марші, звабили тисячі цікавого народу, котрий збитою масою ішов за походом аж до церкви. Старшина братств і богато других виднійших гостий заняли місця в церкви, а 6 мужчин, поубираних як ґенерали, уставились в півкрузї коло тетраподу. О год. 11½ почалось благословене церкви, котрого довершив о. Обушкевич. Відтак співали службу Божу новий парох о. Стефанович з діяконами оо. Констанкевичем з Шамовин і Нест. Дмитровим з Мт. Кармелю; гарну проповід виголосив о. Стефанович. При службі Божій співав хорошо хор співаків з Оліфанту під управою о. Обушкевича. З великою цікавостию придивлялись Американцї нашому чудному обрядови і любувались величавими напівами церковними. Поскінченій відправі о. Констанкевич, що по виїздї о. Поляньского занимав ся довершенем будови церкви, іменно внутрішним окрашенем і приготовленями до посьвящення, познакомив людий з о. Стефановичем, що на зазив парохіян обняв парохію в Пітсбурзї. Відтак удались гості на обід, а всї братства засїли в просторій сали коло церкви до перекуски. Депутация виділу „Союза", о. Дмитрів і касиєр п. Ю. Хиляк заняли почестне місце між братствами, а о. Дмитрів виголосив до зібраних привітну річ від „Союза". Сотки народу з великою увагою вислухали бесїди, виголошеної з великим жаром.

Перед двома тижднями відбула ся в Мт. Кармелю на приходстві у о. Нест. Дмитрова нарада руских патріотів — при участи дра Й. О. — над улекшенем долї наших виселенців. Уряджено старати ся о те, щоби в містах портових, в Новім Йорцї і в Гамбурзї або Бремені був уладжений руский дім еміґрацийний, в котрім наші воселенцї могли би найти пристанок, а заразом і пораду, в котрі сторони удатись би їм за роботою. Дальше постановлено старати ся о то, щоби в старім краю заложити народну аґенцию еміґрацийну на Австро-Угорщину, котрої цїлию було би взяти в опіку наших виселенців, набувати для них корабельні і зелїзниці білєти по найнизшій цїні і на найліпших шляхах — одягати їх найдешевшим коштом по сьвітовому і привчити, щоби їх опісля не уважано за дикунів. Тим способом кождий виселенець міг би заощадити богато і гроша і клопотів.

Перегляд політичний.

Є. В. Цїсар відобрав вчера о годині 12 ій в полудне присягу від кн. Евстахія Санґушки яко Намістника Галичини і від маркиза Бакегема яко Намістника Стириї. Відтак на довшій авдиенциї були у Є. В. Цїсаря п. Президент Міністрів ґр. Баденї і п. Міністер скарбу др. Білиньский, почім по полудни оба міністри від'їхали до Відня.

З Будапешту доносять, що в суботу зложили п. Міністри ґр. Баденї і Білиньский візити президентови угорского кабінету бар. Банфіому, угорскому міністрови скарбу Лукачеви і кардиналови Вашаріому. Також відбула ся передвступна конференция між згаданими міністрами що-до австро-угорскої угоди і при тім з обох сторін завірювано, що будуть ужиті всякі заходи, щоби та справа як найскорше успішно рішила ся. Подрібні переговори між представителями обох правительств будуть могли розпочати ся аж в грудни.

В розмові з одним дневникарем заявив бельґійский міністер заграничних справ, що король Леопольд бельґійский, в часї свого побуту в Парижи не предкладав французскому правительству купна цїлого або части держави Конґо, бо сю державу має Бельґія до 1900 р. в заставі і аж коли би в 1900 р. відкинув бельґійский парлямент прилучене Конґа до Бельґії, буде міг король розпоряджати нею до волї.

Султаньским комісарем для переведеня вірменьских реформ буде іменований Феті-бей, брат ґубернатора Лібанону. Амбасадори Франциї, Анґлії і Росиї згодили ся вже що-до особи Феті-бея. Значна часть анґлійскої праси обурена на спосіб, в який полагоджено вірменьску справу. Амбасадор анґлійский в Царгородї заявив, що робив всьо що міг, аби не довести до розриву між Анґлією і Росиєю. Лїпших услівий не можна було виторгувати, хиба би анґлійска фльота вплинула до Дарданелїв. Однако в таким случаю Росия заняла би Вірменію турецку. Лїберальні а навіть мінїстерияльні часописи заповідають нові забуреня в Туреччинї, котрих жертвою міг би упасти султан а навіть династия его.

Новинки

Львів дня 21 жовтня 1895.

— Впреосьв. митрополит Сильвестер Сембратович виїздить нинї до Риму, щоби представити Єго Св. Папі Льву XIII руску депутацию, котра — як звістно — вибирає ся дня 24 с. м. до Риму з нагоди 300-лїтного ювілею Унії. Впреосв. Митрополит забавить в Римі кілька тижднів.

— Стан засівів. Від Підволочиск пишуть При досить сприяючій погодї в часї засівів, покінчено їх в першій половинї вересня. Озимини посходили досить гарно. Отава була о много лїпша як перший покіс сїна. Бараболї дали дуже мірний збір, бураки вдоволяючий.

— Холера. Стан холери в краю з дня 18 жовтня так представляє ся: В повітї чортківскім в Скородинцях остає в лїченю 1 особа, померла одна. — В Каменецкім повітї в Радехові лишили ся в лїченю 4 особи, умерла одна, остало недужих три. — В сокальскім повітї в Бишові лишило ся з попередного дня троє недужих, занедужала одна особа, в лїченю остали 4 особи. — В повітї теребовельскім в Буцневі лишила ся на дальше одна особа в лїченю; в Кривках занедужала одна особа, лишила ся в лїченю одна; в Острові остає на дальше в лї-

---

вимогами на поли промислу також богато до того причинив ся — давно межирецкий халупник наймав ся ще на більшу злість свою як наймит у богатого пословицкого господаря на роботу від рана до вечера за одробину якої там їди і за три дудки, тепер робить в якій небудь з поблизьких фабрик і приносить в суботу вечером своїй жінцї по кілька зр. — богатство, на які старі люди дома глядять з зачудованем. За „їх часів" тілько гроший ніхто не бачив.

Мезирчани і Пословчани нинї досить добрі сусїди, а як там коли старші між собою посварять ся а молодші, горячо купані і поб'ють ся, то те треба скорше приписати тій властивости, що „бють ся ті, що люблять ся", ніж якій дійстній ненависти.

Противно явної ненависти тут не було — але звичайно, давні навички дуже сильні, а до чого привик дїд то нагадує ся і внукови.

Горді, богаті Пословичани гадають, що мають право насьмівати ся з малої, бідної Мезирки. Такий селянин, як его звуть „надутий барон" пословицкий, як коли стрітить сусїда з Мезирки, питає з насьмішкою: „Ой, друже, кажуть, що вчера навістило вашу громаду велике нещасте; у вас, кажуть, горів став і ви тілько клоча потрібували, аби огонь загасити, що ледве позбирали сте з своїх голов!"

Або з надто голосним сьміхом питає, чи честна і добра господиня та славна кухарка, панї війтиха на Мезирцї, уміє печи заяці або каву варити? Не давно-дї ще тої штуки не знала цїлком добре. Чоловікови, що приніс з поля заяця, котрий на своє нещасте завадив головою о его котику так сильно, що на місци погиб, приправила его до обіду в дуже дивний спосіб: опарила заяця як курятко а відтак пять годин варила в горшку; кажуть, що мясо було досить добре, але юшка була нї до чого.... А щож тут говорити о каві! Отцю духовному, що прийшов до неї в гостину і приніс з собою палену каву, щоби ему зварила, по довгих заходах і оправдуваню, що „кава ще не досить мягка" принесла, кажуть, каву в цїлих зернятах на тарели, добре омащену і красно посипану медівником!

Або допікає ему оповіданем, як раз в Мезирцї хотїли собі зладити сонїшний годинник; а коли ніхто з мезирецких господарів не хотїв приймити тої дійстно чортівскої видумки на своє обійстє зі страху перед справедливою карою Божою, ухвалила вельми розумна рада громадска, щоби дати намалювати годинник в громадскім склепику, а громадскій пастух мав кождого дня перед всходом сонця ждати на горбку перед селом з міхом в руцї, а відтак коли сонце покаже ся, мав чим скорше нагнати тілько сонїшних промінів до міха, кілько влізе, і занести їх до склепику для годинника....

Або вкінци підскочить собі такий гордий син пословицкий, ударить в долонї та вже здалека присьпівує надходячому Мезирчанинови:

Ту Мезирку, малу дірку,
Упхаємо у комірку,
Та закличем музику
Й пустим в танець Мезирку!

Правда, що й в Мезирцї платили Пословичанам такою самою монетою; люди в Мезирцї й доси добре памятають, як висьмівали їх предки гордих сусїдів „там на долинї".

І так зимовими вечерами в часї балаканок коло теплих коминів в тій або в иншій хатї, оповідали собі в Мезирцї цїлком поважно, що Пословичани, хоч які богаті а так і дурні, що не знають, який коли день, а недїлю пізнають тоди, коли девятнайцятий раз їдять. (Їдять по три рази на день, то за шість будних днїв вісїмнайцять разів, а девятнайцятий в недїлю).

Також оповість кождий хлопець в Мезирцї, що в Пословичах „барони" в своїй грішній гордости дають своїм жінкам і дочкам робити черевики зі шкірки здертої з молодих курят; також оповість вам і то, що коли який пан прийде до Послович, то пословицкі селянки чим борше поруть шовкові сукнї, в котрих ходять в недїлю і утирають тими шовковими стирками миски і тарелї, аби панови здавало ся, що они Бог знає як богаті, а відтак, коли прийде собота, то на лоб на шию зшивають назад стирки в сукнї і кафтаники, щоби завтра, в недїлю на богослуженю могли показати ся знов в цїлій своїй пишноті.

Також кождого, хто через Мезирку іде або їде до Послович дещо купити або продати питають заєдно, чи не знав небіжчика Мошка Бухеса, що був найбільшим шальвіром на сьвітї, але лише длятого, що его дїд раз з необережности завадив о одного пословицкого селянина купця і в наслідок того переніс шальвірску заразу на себе і на цїлий свій рід.

А коли вкінци дївчата в Мезирцї чують,

ченю одна особа; — в Тернополи було в лїченю 6 осіб, виздоровило дві, остало в лїченю 4 особи; — в Загробели занедужала одна особа, остає в лїченю одна. — В повітї теребовельскім в Янові остає в лїченю на дальше одна особа; — в Малові було недужих троє, умерла одна особа, лишило ся двоє в лїченю; в Рїдвянах лишила ся з попередного дня двоє недужих, виздоровіла одна особа, лишили ся в лїченю одна, в Струсові остали дві особи на дальше в лїченю; — в Варваринцях лишило ся з попередного дня одна особа в лїченю; в Заздрості занедужала одна особа, померла одна. Разом лишило ся з попередного дня 25 недужих, занедужало 4, виздоровіло 3, померло 4, лишило ся в лїченю 22 осіб.

— **Огні.** Огонь, що повстав правдоподібно від іскор зелїзницї, знищив 13 с. м. дві загороди селяньскі в Славску пов. стрийского, положені коло шляху зелїзничого. Селяни внесли до дирекциї зелїзничої і староства просьбу о слїдство, бо огонь знищив їм цїле майно.

— **Будова народного дому в Коломиї** поступила вже на стілько, що земляні роботи а разом і північні мури виходять в полудневій части будинку понад землю. Дня 1 с. м. розпочато роботи від північної, а сими днями приступить ся до робіт від всхідної сторони. Єсть надія, що з кінцем с. м. будуть всї земляні і північні роботи покінчені. На зиму покриє ся всю роботу дошками. В міру, як поступає будова, ростуть також видатки і потреби. І так ще перед зимою треба закупити каміне на цокли, котрі будуть сягати аж під вікна; так само приладити треба підвіконницї з білого або червоного каменя з-над Днїстра або Теребовлї, — а се камінь дорогий. Тому управляюча Рада просить членів „Народного Дому“ о скоре присилане залеглих вкладок; так само звертає ся до всїх патриотів з просьбою о надсиланє жертв, пригадуючи, що дозвіл на збиране датків на будову минає з кінцем сего року.

— **Нещастні пригоди.** З Дрогобича пишуть: При будуючій ся тут ґімназиї упала дня 17 с.м. часть руштованя, завалила мур і придавила своїм тягаром кілька нещастних жертв. Робітники витягнули з під розвалин троє дївчат: одну 21-лїтну убиту на смерть, другу тяжко покалїчену і третю легко ранену, котру полишено в домашнїй опіцї. — В Бишові, сокальского повіта попарила ся в наслїдок експльозиї лямпи 23-лїтна жінка учителя так сильно, що на другий день померла. Нещасна полишила двоє дїтий. Причиною експльозиї було то, що несвітний купець заправив нафту бензиною.

— **Смерть під колесами льокомотиви** найшов дня 17 с. м. в Ряшеві зелїзничий робітник Тома Ленард. Машина відтяла нещастному цїлком голову від кадовба. Ленарт полишив незаосмотрену вдову і дитину.

— **Сніг** упав дня 17 с. м. в верховинї і покрив гори досить грубою верствою.

— **Немиле відкрите в Чернівцях.** В Чернівцях — як пише „Буковина“ — повстало велике негодоване як на міску раду так також на товариство для електричного осьвітленя, фірму Шукерт і Спілка. Причина до негодованя ось яка: Міска рада зробила з тою фірмою контракт, в котрім є мова о достарченю електричної струї, але нема услівя, що лише згадана фірма має монополь на достарчуванє приладів і їх урядженє. Опісля предложила та фірма міскій радї т. зв. мінімальну тарифу оплати за даване сьвітла, а між тими параґрафами поміщено також уступ, котрим фірмі Шукерт і Сп. дає ся виключне право перепроваджуваня уряджень у приватних осіб. Отже сей додатковий уступ незгідний з головним контрактом. Тепер же фірма Шукерт і Сп. повідомила всїх властителїв реальностий, що они не сьміють нїгде инде купувати дротів та лямпи, та що взагалї урядженє має право переводити лише та фірма, а нїяка инша. Надто числить згадана фірма всї доставленя і річи вдоє дорожше, як пр. віденьскі фірми. Є то очивидно надужитє, яким послугує ся фірма Шукерт на підставі витуманеного услівя. Обурене всїх черновецких мешканцїв звертає ся отже тепер против референта, котрий в міскій радї здивав справу з того додаткового проєкту. Властителї реальностий хочуть зарядити збір, щоби поробити опісля відновідні кроки. Цїлу справу можна лише в сей спосіб залагодити в користь мешканцїв, що правительство не удїлило-б тій фірмі концесиї. Се доси ще не наступило, отже всї змаганя звернуть ся в ту сторону і справа повинна користно скінчити ся для властителїв реальностий.

— **Про ученого Пастера** розповідають таку пригоду на доказ єго розсїяности. Коли Пастер гостив у свого зятя, подали по обідї овочі. Всї гості без вибору брали черешнї і їли, лише Пастер кожду черешню вкладав у воду, мив єї і аж потому з'їдав. При тім держав він зятеви довгий виклад про бакциї, які находять ся тисячами на черешнях. Говорив, говорив, аж в кінци висохло єму горло, отже — взяв склянку, в котрій втопив тілько бакцилїв, і випив воду одним душком.

— **Вікопомне дїло.** Голяндцї, нарід, що — можна сказати — видер свою землю насильно морю, ладять ся до нової велиханьскої роботи. Іменно задумали они осушити Зедерзе (т. є. полудневе море), залив моря Північного, що врізує ся глибоко в Голяндию, над котрим лежить головне місто Голяндиї Амстердам. Залив має 750 миль квадратових поверхнї, а роботи коло єго висушеня будуть тревати цїлих 33 лїт. Що року буде можна віддати до ужитку рільників 25.000 акрів землї. Для осушеня моря буде вибудована 30 миль довга гать, від найдальше на північ висуненої точки Голяндиї аж до фризийского побережа. Відтак, коли гать здержить наплив морских филь, цїлий простір буде подїлений гатями на чотири озера, з котрих буде посипувати ся вода, аж до цїлковитого осушеня ґрунту. Будова гати займе девять лїт часу. Лише Голяндия може підняти ся такої велиханьскої роботи, бо она їй не перешина, чого доказом хочби осушене Гарлемского озера на просторі 72 миль квадратових. О величи роботи дають поняте ті числа: кошти всїх робіт винесуть 525 міліонів марок, а вартість добутого з осушеня ґрунту винесе звиж 5 міліярдів марок.

— **Доходи артистів.** Цїкаві данї подає одна театральна ґазета про доходи первшорядних артистів. Найбільші доходи має Падеревский. Єго концерт в Чікаґо приніс єму чистого доходу 28.000 марок, в Льондонї 20.174 марок. За 100 концертів в Америцї одержав він від імпресария округлу суму міліона марок. По нїм приходить панї Мельба, котра за кождий виступ бере 5000 марок. Дальше славний баритонїст Плавсон 2500 марок, панї Бреяа 2000—2500 марок, анґлійский тенор Бен Девіс 2000 марок; Едвард Решке бере за відсьпіване трех або чотирох пісень в сальонї 4500—5500 марок, а за виступ в опері 6000 марок. Окрім того одержують артисти, що виступають в палатах анґлійских льордів і банкерів прекрасні дарунки. Навіть дїлетанти і супровідники на фортепянї одержують високу плату і подарунки.

— **100-лїтна річниця подружя.** Фінляндскі ґазети доносять, що на аляндских островах мешкає повітовий судия Оляф Лїндеман, котрий сими днями обходив 100-лїтну річницю свого подружя. Супруги тїшать ся добрим здоровлем і памятю. Лїндеман доси остає в урядї.

— **Про горівку** помістив славний лїкар др. Даремберґ в Journal des Débats статю, в котрій розповідає про свої проби з горівкою з париских лябораториї. Показало ся, що природна горівка, рум і черешнївка суть шкідливійші як штучні. Два кріликиі, котрим запустав 10 куб. центиметрів руму з Ямайки і Мартинік, нагло погибли. Коли-ж двом иншим крілика́м запустив по десять куб. цм. штучного руму, то дістали сильний заворіт голови і лежали без памяти, але скоро отямили ся, коли їм запущено 10 куб. цм. фузлю 38-степенного. Подібні результати видали проби з чистою і штучною черешнївкою. Ще гірші річи розповідає др. Даремберґ про ріжні гіркі горівки, особливо про якусь, котру фабрикують в Трінідад, а котра в скількости 7 куб. цм. убивав кріликів. Абсинту вистарчають 2, 3 або 4 куб. цм., а власне найславнїйші продукти показали ся найшкідливійшими. Тут крілики діставали передовсїм корчі, потім блювоту і глубокий сон, а за три або чотири години ногибали.

ТЕЛЄҐРАМИ

Відень 21 жовтня. Вчерашна Wiener Ztg. оголошує розпорядженє, котре зносить стан облоги в Празї і околици.

Прага 21 жовтня. Prager Zt. доносить, що від нового року буде в Празї виходити попри нїмецку також і ческа урядова часопись.

Рим 21 жовтня. Австрийскі богомільцї зложили Папі в дарі між иншими цїнну скринку з 100.000 франків Петрового гроша від австрийскої аристократиї.

як на долинї в Пословичах заспівають хлопцї звучним голосом свою пісоньку о „Мезирцї, малїй дїрцї“, то они у відповідь їм і на їх радість затягають голосно так, щоби аж в Пословичах було чути:

А хлоп-барон з Послович
Їхати-б хтїв як панич;
Гоп, шкапо, гоп!

В нею пятнайцять дїтий,
Де взяти для них копий;
Гоп, шкапо, гоп!

Гей скажіть нам добрі люди,
Що то з того еще буде?
Гоп, шкапо, гоп!

Тими пятнайцятьма дїтьми насьміхають ся над незвичайною плідностию пословицких материй, „котрі родять, хочби й сам Господь не хотїв“.

Ах, коли би тота стара неприязнь між Пословичами а Мезиркою виявила ся лише такими сьмішними оповіданями, добрими або лихими дотепами та веселими піснями, то щож би тут було злого!

Але часом замість веселого дотепу упаде погана рана — а той хто раз зробив предложенє, щоби на дорозї між обома селами виставити їх спільним коштом шпиталь для ранених в обох сторін, не говорив так на вітер. В тих часах, особливо по недїлях і сьвятах, коли в Пословичах або в Мезирцї була музика, були би мали в тім шпитали досить часто гостий з пообвязуваними головами і поломленими кістми. Нинї вже й при музиках можуть ті ріжні ноги спокійно відпочивати в матернїм нїдрі стільцїв, без страху, що будуть мусїли нагле відривати ся і робити дорогу по головах буйного парубоцтва.

Але колись не так було. В людскім житю бувають хвилї, коли чоловік чує потребу бити ся. Вправдї то незвичайні хвилї, але наша незвичайна доба, має таких незвичайних хвиль незвичайне множество — а коли вже люди з ослаблення або лїнивости куняють, злетить на них комета і своїм хвостом наробить між ними перевертів...

II.

Двері до обширного шинку в господї в Мезирцї нагле розтворили ся а до сьвітлицї вбіг скоро, так що трохи не упав на порозї, молодий сїльский паробок, а держачи ся обома руками за праве лице, кричав з плачем аж за серце хвитало: „Ісусе Христе! дядьку, тїтко, де ви там? Матїнко Божа!“

Однако на єго крик не було відповіди.

З кухнї, котру крізь отворені двері можна було бачити, відзивав ся лише хропіт.... в самім шинку було чути лише правильне пукане пальцями о вікно, а відтак по хвильцї слова: „Той Наполеон, той Наполеон — таж він їм ще покаже — го, го! То хитра штука!“

— Боже, Боже! — верещав тимчасом паробок проникаючим голосом. — Дятьку, тїтусю, де ви? Ратуйте!

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: Адам Крховецкий.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.